

Кривицька О. Р.,

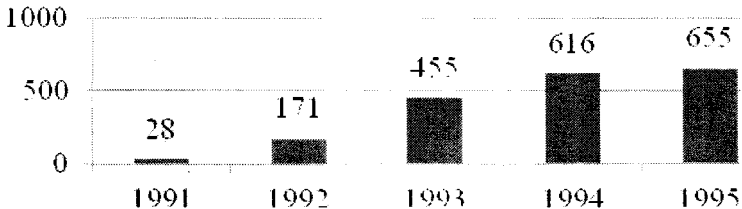
кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту Національного університету "Острозька академія"

КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ РОЗВИТКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ В УКРАЇНІ

Враховуючи специфіку трансформаційних процесів, що відбувалися в незалежній Україні як в сфері нормативно-правового регулювання, фінансово-економічного та соціально-демографічного розвитку, можна виокремити три етапи становлення страхування життя.

Перший – з 1991 по 1996 рік – етап занепаду радянської системи страхування життя. На початку ринкових реформ страхування життя як особлива галузь економіки так і залишалась нерегульованою. Крім того, стала поступово втрачати свої позиції на страховому ринку. Хоча, у травні 1993 року був виданий Декрет Кабінету Міністрів України "Про страхування", який передбачав формування страхових резервів зі страхування життя на загальних засадах, проте, без урахування його особливостей, тому забезпечував страховикам можливість сформувати резерви в обсягу, достатньому для здійснення майбутніх виплат, не виставляв вимог до переліку страхових випадків, які можуть бути передбачені договорами страхування життя, обсягу зобов'язань страховика тощо.

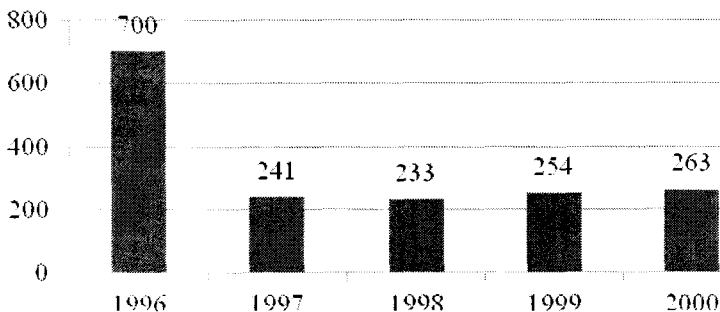
Відсутність чіткого правового регулювання та вимог до діяльності страховиків та контролю за ними сприяла їх масовому створенню (див. рис.1).

Рис 1. Динаміка кількості страхових компаній в Україні за 1991 – 1995 рр. (на початок року)

Саме така ситуація зумовила значні “перекуси” в проведенні страхування життя, запровадженні нових видів страхування, які з ним не мали нічого спільного узагалі. Усе це завдало неабиякої шкоди цьому важливому напрямку страхового захисту, підірвало віру страховальників у його дієвість і реальність. Отже, занепад сектору страхування життя на першому етапі пов’язаний з відсутністю ефективного страхового законодавства, яке б регулювало страхову діяльність.

Другий – з 1996 по 2001 рік – етап зародження українського ринку страхування життя. Основною подією цього етапу було прийняття в березні 1996 року Закону України “Про страхування”, який усунув недоліки Декрету Кабінету Міністрів України “Про страхування”. Крім того, цей закон розділив страхові компанії на ті, які займаються страхуванням життя, та ті, які займаються ризиковими видами страхування. Виявом розуміння специфічних особливостей проведення страхування життя та його місця в системі страхового захисту населення є вимога Закону України “Про страхування” відповідно до якої з 1 січня 1997 року компаніям, які проводять страхування життя, забороняється здійснювати інші види страхування. Такі нововведення відобразилися на кількості страхових компаній в Україні, про що свідчать і дані рисунку 2.

Рис. 2. Динаміка кількості страхових компаній в Україні за 1996 – 2000 рр. (на початок року)

Третій – з 2001 року до сьогодні – етап, який розпочався виходом нової редакції Закону України “Про страхування” у липні 2001 року, значна увага в якому була приділена саме страхуванню життя. Це внесло свої корективи у кількість страхових компаній на ринку України (рис. 3).

Рис. 3. Динаміка кількості страхових компаній в Україні за 2001 – 2011 рр. (на початок року)

Згідно новоприйнятих змін, стають жорсткішими умови створення та функціонування страхових компаній, мінімальні розміри статутних капіталів яких мають становити як мінімум 1 млн. євро для компаній, що займаються ризиковим страхуванням (non-life) та 1,5 млн. євро для компаній зі страхування життя (life). Змінами до Закону України “Про страхування” також визначено, що страхування життя передбачає обов’язок страховика здійснити страхову виплату відповідно до договору страхування у разі смерті застрахованого. Умови страхування життя можуть передбачати й обов’язок страховика здійснити страхову виплату в разі нещасного випадку із застрахованою особою і/або її хворобою [1].

Отже, страхування життя в Україні формувалося протягом кількох етапів, кожен з яких визначався певними особливостями і впливом факторів, що зумовило виникнення різних видів страхування, в тому числі страхування життя.

Література:

1. Закон України “Про страхування” № 85/96-ВР від 07.03.1996 р. (зі змінами та доповненнями). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Огляд ринків Фінансових установ та підсумки діяльності небанківських фінансових установ за 2011 рік. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/fileadmin/downloads/uoazk/RK2462012.pdf>.